

eeva-liisa
manner

Kävely- musiikkia

tammi

Eeva-Liisa Manner

KÄVELYMUSIIKKIA

Eeva-Liisa Manner

KÄVELYMUSIIKKIA

pienille virtahevoille

ja muita harjoituksia

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI

Helsinki

Helsinki 1957, KKn kirjapaino

Näköispainos ntamo 2012

ISBN 978-952-215-262-6

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

www.ntamo.net

Preludi

Olen vankina tornissa, joka avautuu taivaaseen. Vietin kerran inhimillistä elämää ihmisten parissa, jotka eivät tehneet muuta kuin lisääntyivät, söivät, sotivat; halusin muuta, mitä tahansa muuta, ja sain sen, niin kuin tavallisesti käy. Rakensin tornin yksinäiselle paikalle, ja nyt en pääse täältä pois. En muis-
tanut rakentaa ovea; ehkä en tahtonut. Tai se on jonkun toimesta, en tiedä, huomaamattani, kuten Daidaloksen ovi muurattu umpeen.

Mutta täällä ei ole hirviötä. Jos tähdet saavat joskus hirviön muodon, tiedän että se johuu taikauskosta. Hirviöt ovat kuolleet muiden epäjumalien myötä. Heille on uhrattu niin paljon eläviä olentoja, että he ovat pakahtuneet.

En voi sanoa että aina viihtyisin. Minulla on liian paljon aikaa, ja ajatukset, jotka ovat ainoa askareeni, ovat käyneet pieniksi. Päivät varsinkin ovat pitkiä, jos en nuku. Päivällä aurinko, ahne ja loistava, syö tähdet. Mutta yöt ovat viileitä ja täynnä merkkejä. Voin lukea tuntemattoman matemaatikon kirjoitusta, sillä tornini aukeaa taivaaseen ja näyttää miten tähdet kääntyvät kuin hitaat helmet metallitarjottimella. Kaikki tämä tapahtuu täsmällisesti, enkä epäile, että koko järjestelmä on suuri kone, soittoneuvo, jolla joku huvittaa itseään taivaan vahvuudessa. Mutta kuva on sovinainen ja sangen julkea; todellisuudessa en voi kiinnittää mitään attribuuttia noiden värisevien tähtien takaisiin asioihin. Tiedän vain, että tähtien soitanto pääni käytävissä on epäinhimillistä, kuin herra Mozartin musiikki hänen parhaissa kappaleissaan.

Tähdet, joita sanotaan olevan enemmän kuin hiekanjyviä, muodostavat kuvioita ja kirjaimia joita en kyllästy katsomaan, vaikka en osaa lukea niitä. Sanskriittiakaan en osaa lukea, mutta silti sanskriitin pelkkä näkeminen synnytti minussa ennen syvän ja selittä-

mättömän ilon. Samoin runoilijoiden kieli, vaikka tarkoitusta ja päämäärää en aina voinutkaan ymmärtää. Suurin ilo on oivallus; mutta aistiminen suo joskus välittömämmän ilon kuin puoli ymmärrystä.

Tähdet irrottavat minut rakennuksestani, tästä vankilasta, jossa lohdutuksenani on vain taivaan laskutaide ja toivo että olen kuolevainen. Mitä kauemmin katson niitä, sitä pienemmäksi tulen, ja mitä pienemmäksi tulen, sitä vapaammaksi.

Muitakin luonnonlakeja olen voittanut. Ei ole omituista, ettei minulla ole nälkä; olen lihava ja kylläinen vaikka en syö. Ehkä se johtuu liikkumattomuudesta, ehkä matematiikasta. Syöminen on mahdollista kolmiulotteisessa maailmassa, mutta minulla on ulottuvuuksia kaksi, neljä tai useampia, tilan ja tähtien mukaan. En ole kuullut kenenkään syövän nukkuessaan; minä nukun päivällä, ja öisin poistun tornistani, kuljen äärettömyyteen, jossa vallitsee kylmyys, kääriydyn Bereniken hiuksiin ja koen absoluuttisen ilon.

Avaruus on vihamielinen ihmistä kohtaan, mutta se ottaa vastaan ajatuksen joka on kokonaan pelkistetty, luku. Minun ajatukseni ovat enemmän tunteita kuin lukuja, kokemukseni tästä maailmasta on puolinen, pieni. Totuudet ovat aina puolikkaita, mutta Totuus on yksi ja kaikkialla, vaikka se väistää kosketusta, aivan kuin olisi käyrä. Mutta se on

suora, ja se on ympyrä, se on meno ja paluu,
tyhjä ja täysi; silmä kivessä, polyyppi, pää-
jalkainen ja nopea ratsastus, kaikki mikä On.

Runokokoelmallaan 'Tämä matka' EEVA-LIISA MANNER astui esille uudestaan syntyneenä, voimistuneena, syvästi omintakeisena lyriikkona. Harvinaisen yksimielinen kritiikki totesi runoilijan murtautuneen läpi kaikessa väkevyydessään; moderni suomalainen lyriikka oli saavuttanut yhden kauneimmista voitoistaan. Eeva-Liisa Mannerin uusi teos

Kävelymusiikkia pienille virtahevoille

sisältää kokoelman proosaharjoituksia, joiden yhtymäkohdat 'Tämän matkan' runoihin ovat ilmeiset: tässäkin kirjailijatar liikkuu todellisuuden ja unen rajamailla, tässäkin tapaamme samaa mielikuvituksen liikkuvuutta ja ehtymätöntä muuntelemiskykyä, samaa kuvien runsautta ja älyn vakavanhilpeää leikkiä kuin hänen runoissaankin. Yhtä etäällä sovinnaisuudesta kuin on Eeva-Liisa Mannerin muotokieli, ovat myös hänen novelliensa aiheet. Milloin hän luo painajaisen kaltaisen fantasian rakkauden sammumisesta tai kertoo viehättävän pikku tarinan virtahevosta, joka istuu keinutuolissa ja lukee Eliotia, milloin hän vaelttaa Laotsen mukana kaukaiselle vuorelle tai pysähtyy Pythagoran mukana temppelin portaille piirtämään ympyröitä hiekkaan — ja joka kerta lukija tuntee joutuneensa uuden oven eteen, josta avautuu huikaiseva näkymä ajattelun ja tunteiden maailmaan.

'Kävelymusiikkia'-kokoelma sisältää herkintä ja kuulainta proosaa mitä meillä viime aikoina on kirjoitettu; kokonaisuudessaan teos on uusi, vakuuttava näyte Eeva-Liisa Mannerin lahjojen laajuudesta.

näköispainos ntamo 2012

